

підприємства та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо зниження витрат без погіршення якості продукції.

Список використаних джерел:

1. ПСБО витрати. Criptanet.com. URL: <https://criptanet.com/psbo-vitrati/>.
2. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: ПП «Астроя», 2020. 434 с.
3. Гринько Т.; Гвініашвілі Т.; Котловська Н. Управління конкурентоспроможністю підприємств оптової торгівлі. *Економічний простір*. 2023. № 185. С. 49–53. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/185-9>.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Бірюкова П. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах господарювання оцінка економічної безпеки підприємства є критично важливим елементом управління. Ефективність такої оцінки значною мірою залежить від обраного методичного підходу, який повинен відповідати специфіці діяльності підприємства та забезпечувати достовірні результати для прийняття управлінських рішень. Загалом, можна виокремити чотири основні методичні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємства, а саме: індикаторний, ресурсно-функціональний, програмно-цільовий та економіко-математичний (табл. 1). Індикаторний підхід в оцінці економічної безпеки підприємства ґрунтується на порівнянні фактичних даних щодо фінансово-господарської діяльності з встановленими нормами. У цьому підході використовуються різні групи показників, які визначають рівень безпеки, проте вибір індикаторів та їх угруповання може варіюватися в залежності від галузевої специфіки та суб'єктивних переваг. Хоча індикаторний підхід широко використовується, він має свої обмеження, такі як недостатньо узгодженість галузевих критеріїв та їхніх значень, що ускладнює порівняння між підприємствами різних сфер економіки [1, с. 244].

Ресурсно-функціональний підхід в оцінці економічної безпеки підприємства базується на ефективному використанні корпоративних ресурсів для запобігання

небезпекам та зміцнення внутрішнього потенціалу. Він оцінюється за рівнем використання ресурсів у різних функціональних галузях, таких як фінансова, технічна, кадрова, тощо [3]. Цей підхід використовується переважно для промислових підприємств і може оцінюватися шляхом аналізу окремих складових системи економічної безпеки, враховуючи їхні функціональні та ресурсні характеристики, які потім застосовуються при розрахунку інтегрального показника економічної безпеки. Однак він стикається з проблемою відсутності обґрунтування функціональних та ресурсних складових на підприємствах, що ускладнює уніфікацію оцінювання системи економічної безпеки.

Таблиця 1

Методичні підходи оцінювання економічної безпеки підприємства

Назва підходу	Переваги підходу	Недоліки підходу
Індикаторний	Простота реалізації та розрахунків	Несистемність оцінки та суб'єктивність у визначенні критичних значень
Ресурсно-функціональний	Можливість окремого аналізу кожної складової з урахуванням галузевої специфіки	Відсутність чіткого обґрунтування складових безпеки, що ускладнює прогнозування ризиків
Програмно-цільовий	Комплексність оцінки різних аспектів діяльності підприємства	Складність розрахунків та висока суб'єктивність експертних оцінок
Економіко-математичний	Можливість прогнозування на основі великих масивів даних	Складність розробки моделі з урахуванням специфіки підприємства

Економіко-математичний підхід ґрунтується на створенні моделей системи економічної безпеки підприємства за умов прогнозування впливу внутрішніх та зовнішніх чинників середовища [2]. У цьому підході вагомим інструментом є математичне узгодження факторів та визначення їх значущості. Однак економіко-математичний підхід також має свої недоліки, такі як складність розробки моделі оцінки на основі реальних статистичних даних, які повинні бути уніфікованими та відповідати специфіці підприємства. Незважаючи на ці недоліки, саме економіко-математичний підхід є найбільш поширеним для оцінки економічної безпеки підприємств і найбільш прийнятним [2].

Програмно-цільовий підхід ґрунтується на інтеграції показників, які визначають рівень економічної безпеки підприємства. Під час його застосування необхідно ретельно відібрати показники та визначити методи їхнього об'єднання. Також важко встановлювати коефіцієнти значущості на підставі експертних оцінок [4]. Таким чином, кожен з розглянутих методичних підходів має свої характерні особливості, переваги та обмеження. Вибір конкретного підходу

залежить від специфіки діяльності підприємства, доступності інформації, рівня компетенції персоналу та технічних можливостей. На практиці часто доцільним є комбінування різних підходів для отримання найбільш повної та об'єктивної оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Це дозволяє компенсувати недоліки одних підходів перевагами інших та забезпечити комплексну оцінку економічної безпеки підприємства.

Список використаних джерел:

1. Дідик А.М. Економічна безпека підприємства: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2019. 624 с.
2. Доценко І.О. Формування системи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з урахуванням впливу підприємницьких ризиків. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2013. Т. 18. № 1. С. 69–78.
3. Ткаченко Т.П., Гречко А.В. Узагальнення методичних підходів оцінювання економічної безпеки промислових підприємств. *Економічний вісник НТУУ Київський політехнічний інститут*. 2022. № 22. С. 79–82.
4. Олійник Т.І. Методичні аспекти оцінки економічної безпеки підприємств у ринкових умовах господарювання. *Економіка та держава. Київ. Науково-практичний журнал РВПС України НАН України*. 2019. № 10. С. 69–72.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Годлевський Л. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ В ОЦІНЦІ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасній економічній теорії існує кілька підходів до оцінки ресурсного потенціалу підприємства, що пояснюється багатогранністю цього поняття та його роллю у формуванні конкурентоспроможності. Основними методами оцінки є витратний, порівняльний та доходний підходи, кожен із яких використовує специфічні методи аналізу та враховує різні аспекти діяльності підприємства. Витратний підхід базується на оцінці ресурсного потенціалу через сукупність витрат, необхідних для створення та підтримання його елементів. Він передбачає аналіз витрат на виробничі фонди, робочу силу, технологічні інновації та інші компоненти, що формують потенціал підприємства. Цей метод широко застосовується в оцінці інвестиційних проєктів і розрахунку вартості активів компанії.